

ter že znanimi apoteozami protestantovstva in »narodnega« plemstva. Stil je isti kot v prvih Lahovih delih. Za konec ne morem napisati drugega, kot da je bridko, prebrati se skozi tak perotvor.

Že dokaj let se na tem mestu ponavljajo misli in želje glede te vrste naše književnosti in čas bi že bilo, da bi jih začeli upoštevati tisti, ki se jih najbolj tiče.

Mirko Javornik

Sinclair Lewis: Babbit. Prevel Borivoje Nedić. Izdanje Nolit, Beograd 1951.

Z »Babbitom« je založba Nolit dala tretji prevod S. Lewisa, ki programsko spada v okvir založbe, o čemer nam govore imena kot Glaeser, Remarque, Upton Sinclair, L. Renn, E. E. Kisch, London i. dr. Babbit se mi zdi, da ni najboljše Lewisovo delo. »Arrowsmith« ga po organičnosti in smotreni celotnosti kakor tudi po človeški tezi in globini presega. Je pa »Babbit« spreten in značilen pre-rez skozi sredino in železno jedro amerikanstva in njegove kulture, katere nosilec in najvažnejši predstavljavec je malo buržujstvo v stacionarnosti in povprečnosti svojih stremeljenj, potreb, zahtev, idealov o življenju in o vsem. »Babbit« — to je standardizirana kultura, standardizirano življenje, standardizirana strast, iz katere je izključeno vse osebno, kar se ne more podrediti edinemu smotru in smislu vseh teh ljudi: blagostanju, prosperiteti. Pod vidikom le-te žive svoje malo življenje, spe in bde, delajo in lenarijo, grešijo in molijo, ona jim stavi in širi meje preko morale, religije in razreda. Babbit je ogabni ideal srednjega povprečnjaka in večino njegovih glavnih črt lahko prenesemo na ves svetovni meščanski razred, ki daje sedanjemu življenju uradno lice. Sicer so tudi v njem še elementarni gibi in prebujenja, ki se ga polote v kakih posebnih občasjih, toda ni jih več zmožen pristno doživljati; če se kateremu za hip vda, se mu zdi, da je postal heroj nad filistrstvom okolja, a ker je v bistvu pokvarjen, ga mora spet potegniti nazaj, odkoder misli, da se je dvignil. Kdor od teh ljudi bi zares spoznal, kje je, kdo je in v kako klavarno življenje je obsojen, mu ne bi preostalo drugega, kot da stori po vzgledu Pola Rizlinga. Babbit v svoji navidez pretirani razgaljenosti in onemoglosti je jedro in opora sedanjega družabnega življenja in torej splošno človeški. To mu

daje širšo ceno, kakor če bi bil hotel Lewis v njem samo ironizirati tip meščana iz Zenita. Zato je ta knjiga vzporedna podobnim družabnim romanom najbolj znanih imen, zlasti še, ker je Lewis mojstrski pripovednik in neizčrpno iznajdljiv slikar vseh malenkostnosti življenja, ki izpolnjujejo celoto in nam dajejo verno sliko ter pridih resničnosti. V tem prodornem pronicanju v prav vse kote in vse pojave vsakdanjega življenja je Lewisova moč in zanimivost. Lahko bi pisal, kako bi bil Babbita izoblikoval umetniško boljše in močnejše, a treba mi je računati z romanom kot takim, ker tudi tak skupno z deli Uptona Sinclairja, Dos Passosa, Kische, Moranda, Duhamela pomaga ustvarjati v nas predstavo o drugem in resničnejšem obrazu Amerike in ima kot take vrste literatura svoj pomen in svojo ceno. — Prevod je lep in se dobro bere.

Mirko Javornik

M. Vidović: Pregled filozofije. Knj. I. Sarajevo, 1950. Založila Biblioteka Uzgajatelj.

V pričujoči knjigi obravnava M. V. v poljudni besedi potek filozofije od najstarejših časov do Sokrata. On je povsem praktično usmerjen filozof ozir. etik, ni mu za podroben, analitičen znanstven študij. Da ni filozofija doslej dosegala tega svojega cilja, so po njegovem krive metode in poti. Najstarejši narodi so podvrgli filozofijo religiji, Grki so se posvetili kozmologiji, šele Sokrat in njegov prednik Pitagora sta pokazala na etične vidike filozofije. Dalje dolži literatura, ki je na »veliku sramotu čovječanstva« stvarjala svoje junake le »iz blata«. Končno se spravi nad religije. Namen njegov je, da s to knjižico »i sa praktične strane života shvatimo velike duhovne probleme ljudske historije«, to je, da popularizira filozofijo. Najprej obdela na 17 straneh razvoj filozofije pri vzhodnih narodih, nakar na nadaljnjih 70 straneh obravnava grško filozofijo od najstarejših dob dalje do Sokrata. Za Sokratom obravnava po vrsti hitro še vse sledeče filozofske struje (Megarce, Kirence, Kinike).

Vidoviću ne moremo odrekati prizadevnosti, da tudi manj izobraženemu človeku približa vrednote, ki jih je bila nakopičila pred nas zgodovina filozofije, kakor se je ta javljala od svojih početkov. Sicer je pa vsa njegova filozofija ali boljše: etika, kakor